

Smaatræk af Livet i Roskilde og Tidsaanden fra 1840—1850.

Af Skovrider Niels Fritz.

Man siger, at intet minder saa stærkt som Blomsterduft og gamle Melodier; men intet har dog i min ældre Alder kunnet fremmane mig min Barndom i et saa smukt Skær som den ærværdige Roskilde Domkirkes store Klokker, naar jeg en enkelt Gang igen har haft Lejlighed til at høre dem sende deres malmlfulde dybe Toner ud over Byen paa en Højtidsdag — disse Klokker, som jeg har hørt ved saa mangen en Højtid i min Barndom og Ungdom, og som ringede over gamle Frederik den 6te, da danske Bønder bar hans Lig til Kapellet i Domkirken, en Begivenhed, som jeg — endskønt dengang Barn — endnu tydeligt husker. Ikke alene var det et sjældent og imponerende Syn at se Ligtøget bevæge sig forbi vore Vinduer, men alle var jo grebne af Sorgen ved „Landsfaderen“s Død, og skønt jeg selvfølgelig ikke havde Forstaaelsen af denne Følelse, indvirkede dog de voksnes Sorg paa mig.

Byens Indbyggere blev forøvrigt ogsaa paa anden Maade berørt af en saadan Begivenhed. Dengang var der jo ikke Jernbane, ja ikke engang Deligence. Man kørte med Posten i store aabne Dagvogne med 3 Sæder, og jeg mindes, hvorledes mine ældre Brødre kom hjem fra

København i Juleferien i knagende Kulde med deres Slaabrok over Frakken, den lange Pibe i Munden og Tobakspungen i en Knap i Slaabroken. Man var over 4 Timer om Vejen, og Posten gik ikke engang hver Dag.

Der var derfor ikke Tale om, at de Folk, der kom fra København i Anledning af Bisættelsen, kunde komme tilbage samme Dag, og da der dengang kun var to Hoteller — skal vi sige Gæstgivergaarde —, var der almindelig Indkvartering i Byen. Paa Grund af denne Mangel paa Hoteller havde de bedrestillede i Byen ved saadan Lejlighed dækkede Borde staaende med „koldt Køkken“ hele Dagen, og tilrejsende Bekendte kom saa ind for at spise, naar det lystede dem.

Min Fader, Justitsraad Fritz, var dengang Raadmand i Roskilde og Godsforvalter ved Københavns Magistrats-Gods (Bistrup Gods).

Københavns Overpræsident boede hos os ved Bisættelserne, og ved denne Lejlighed var det gamle Overpræsident Kærulf.

Hele Stueetagen var overladt ham og hans Tjener, medens vi rykkede op paa 1ste Sal, der ellers kun benyttedes som Gæsteværelser, og det dækkede Bord fyldte Faders Kontor, saa at der ikke blev meget tilbage af Hjemmets Hygge.

Apropos Hjemmet — dettes hele Indretning i den Tid var meget forskellig fra Nutidens. Møblementet var endnu paavirket af Empiretiden. En lang, haard Sofa med Mahogni-Endestykker, undertiden saa store, at de brugtes som smaa Skabe. Ligeryggede Stole, ofte med Hestehaarsbetræk. For hver Ende af Sofaen stod en stor, skinnende Messingspyttebakke, foret med udskaaet Papir og fyldt med rent Sand. I det hele var der meget at polere i de Tider, da en stor Del af Køkkenudstyret var af Kobber, som smukt poleret prydede Køkkenvæggene. Nu sidder en stor Del af disse Sager i Taget paa Marmorkirken.

Gulvene var ofte bestrøet med Sand. Vinduerne sad saa højt oppe, at Forhøjninger var nødvendige til Stolene.

At sidde paa selve Forhøjningerne og faa sig en Mørkningspassiar var forøvrigt meget yndet af den kvindelige Ungdom. Stuerne duftede af Potpourri henne fra Kakkelloven. Til daglig brændtes Tællelys, der pudsedes med Lysesaksen. Ved større Lejligheder brugtes Vokslys.

Livet gik jo dengang langt roligere end nu. Man havde bedre Tid til alt, og der eksisterede ikke dette nervøse, oprivende politiske Røre som nutildags.

Men om end Tiden dengang karakteriseredes ved en vis barnlig hjertelig Tone i det private Samvær, fandtes der dog endnu mange inhumane Foranstaltninger i Rets- og Politivæsenet, som man nu heldigvis ikke kender til.

Man kunde f. Eks. en sen Aftenstund høre en stærk Trampen af Træsko, der gav Genlyd i de mennesketomme Gader, og kiggede man ud, saa man fire Vægtene bære en sort, simpelt sammenslaaet Kiste, belyst ved en søvrig Haandlygte. Det var en Selvmorder, der blev bragt op paa Graabrødrekirkegaard og der uden noget Ceremoniel puttet ned i et Hul i en afsides Krog af Kirkegaarden. Man havde ikke for nogen Pris faaet en Præst til at sige et Ord eller bede en Bøn ved en saadan Lejlighed.

Ved højlys Dag kunde man se et Par Vægtene bære en fuld Mand eller Kvinde paa en Stige langs nedad Hovedgaden og forsvinde med Ofret nede i den mørke, fugtige Raadstuekælder. Saaledes saa jeg en Dag som Barn et Optog, der gjorde et uudsletteligt grimt Indtryk paa mig. En drukken Kvinde blev baaret forbi vore Vinduer. Hun var bundet ved Arme og Ben fast til Stigen og raabte og bandede i høje Toner, efterfulgt af en Flok „piftende“ Gadedrenge.

Jeg mindes at have oplevet — ikke set — en Henrettelse af to Mordere. Deres Hoveder blev sat paa Stage og Kroppene paa et Hjul, hvor de da forblev i længere Tid til Føde for Ravne og Krager, som omsvævede Retterstedet, der laa paa „Galgebakken“ ved Frederikssundsvejen, et Stykke Nord for Byen.

Imidlertid var Frihedstanken allerede dengang vaagnet

her i Landet, og navnlig stod Roskilde ikke udenfor denne Bevægelse, da den bekendte Publicist og Forkæmper for Pressens Frihed, Johannes Hage, havde været Overlærer ved Roskilde Latinskole fra 1830—1836. Han satte sig iøvrigt et andet Minde i Roskilde ved 1833 i Forbindelse med Borgmester Müller, Stiftsskriver Hansen, Amtsforvalter Mynster, Agent Svane og min Fader at stifte Roskilde Sparekasse, som nu er en af de største Sparekasser i Landet.

Blandt de almindeligst læste Romanforfattere var i den Tid Fru Gyllembourg. En Novelle af „Forfatterinden til en Hverdagshistorie“ blev altid straks slugt. Dernæst fulgte Sct. Aubain (Carl Bernhard); navnlig var „Gamle Minder“ meget søgt. Af fremmede Forfattere læstes især Walter Scott, James, og Bulwers „Nat og Morgen“ har sikkert ofte været Skyld i, at Lyset brændte ned i Stagen ved en ung Piges Seng. Men da senere Dickens blev oversat af Moltke, opstod en sand Dickensmani. Man skulde kende og anvende hans „bevingede Ord“, hvor det var muligt, og frem for alt skrev man Breve i hans Stil.

I 1845 kom jeg i Latinskolen, der dengang ikke adskilte sig fra almindelige Trædemøller under Spanskrets og Ørefignernes Tegn. Dette være ikke at lægge vor kære gamle Rektor til Last. Han elskede Disciplene og vi ham, men han var dengang gammel og meget oldingagtig af sin Alder. Det var den bekendte dygtige Sprog- og Skolemand Etatsraad Søren N. J. Block, født 1772 og Rektor i Roskilde fra 1815—1851. Han læste Latin og Græsk med os og var i Undervisningstimen livlig og begjæret for sine kære Klassikere. Ofte naar en Discipel læste op, navnlig af Horats, kunde han udbryde som for sig selv: „Hm! det er skam en herlig Tanke.“ Han havde den Vane mellem hvert andet Ord at sige: „Umme! Umme!“ og naar han saa af og til sagde: „Har jeg ikke seksten Gange sagt det, Umme! Umme!“ saa kunde vi jo ikke lade være indrømmende at sige: „Jo, Hr. Etatsraad, det har De rigtignok!“

Til de vordende Studenter holdt han en Tale, hvori den røde Traad var: „Det er det første Skridt, der koster“, og som endte med et Afskedslys til hver.

Han var „Nyræker“, og i hans Tid maatte vi derfor udtale alle Diphtonger i Græsk som „I“- eller æ- eller ø-Lyde. Da han tog sin Afsked, blev Professor Elberling Rektor. Han var „Gammelgræker“, og vi maatte saa forandre Udtalen til ej, øj osv. Det var ikke let, men da vi først var vant dertil, syntes vi dog bedre derom.

Af de øvrige Lærere vil jeg nævne tre, som vi satte megen Pris paa. Den ene var den senere Biskop Fogh. Han var i høj Grad venlig og human. Heftig kunde han jo blive; men naar han saa fo'r med sine lange Skridt ned imod en Dreng, og man skulde tro, denne skulde ske al Landsens Ulykke, blev det aldrig til mere end et Knips paa Panden.

Den anden var Caspar Vilhelm Smith, senere Docent i Slavisk ved Universitetet. Han læste Dansk og Litteraturhistorie med os, og det gjorde han paa en aandrig og livlig Maade. Han kendte Holberg ud og ind, og aldrig var vi gladere, end naar han tog ham frem og læste et Stykke for os.

Jeg ser ham, naar han kom til et drastisk Udtryk eller en særlig vittig Replik, slaa Hænderne ned imod Stolearmene og i en høj, smittende Latter kaste sig frem og tilbage i Stolen, saa hans lange Pandelok snart laa ned over Næsen og snart oppe paa Hovedet, medens han intelligent store mørke Øjne lyste af Begejstring.

I en Afskedssang til Smith siger C. Ploug ogsaa bl. a., at han fik i sin Vugge et Moderkys af Holbergs Muse, og

„At sigte ret

og le sig mæt,

det har han lært af hende.“

Men — han manglede en for en Lærer vigtig Evne: at kunne sætte sig i Respekt hos Disciplene. Dette laa navnlig i, at lige saa godmødig, han var til daglig, lige saa hidsig kunde han ved Lejlighed blive, og hvor meget

vi holdt af ham, kunde vi dog ikke lade være at benytte os deraf — Drengene er jo Drengene!

Dernæst havde vi Historikeren, senere Professor Søren Thrige til Lærer, som vi agtede i høj Grad.

Naar disse Lærere er nævnte, kan jeg ikke sige andet, end at de øvrige fra den Tid, ældre som de var, ikke skulde vække Lysten til Skolelivet hos Disciplene.

Senere kom der jo yngre Kræfter.

Vor Lærer i Historie, Geografi og Skrivning var tillige Inspektør ved Skolen og opbevarede Spanskkrøret, som han derfor gjorde god Brug af. Tillige var hans Eksamination højst mærkelig. Han hørte os i Rækkefølge og gav ingen anden Karakter end „Udmærket“ og „Slet“. Karaktererne indførte Duksen i Protokollen, og selv laa han ofte paa Ryggen paa bageste Bænk og var saa aandsfraværende, at den, der enten ved at kigge i Bogen eller ved Hjælp af Naboens Hvisken ustandseligt kunde fortælle løs, kunde let faa sig et „Udmærket“, naar han da hørte godt — at ikke det gik ham, som man fortalte om en Dreng, der ikke kunde huske en Feltherres Navn. Naboen kunde heller ikke og hviskede saa: „Ham, du ved nok!“ — „Anduenok“ smeldede den anden ud med fast Overbevisning.

Inspektøren var forøvrigt en dygtig Historiker og livlig udenfor Skolen, en søgt Selskabsmand ved de store Middage hos de rige Købmandsfamilier, da han baade var spirituel og — spirituøs!

Senere kom han paa sin rette Hylde som Stiftsskriver og Forvalter ved Domkirken og som dennes Historiograf.

Naa, at man ikke kan billige den Tids Pryglesystem, er sikkert nok; men derfra til fuldstændig Afskaffelse af korporlig Revselse er der dog et langt Spring, og en „Vækker“, anvendt med Maade, kan ikke skade en Dreng, hverken aandeligt eller legemligt. Mange Gange havde vi saamænd godt fortjent, hvad vi fik.

I alle Tilfælde betragtede vi os ikke som Slaver, og naar man i sin ældre Alder gennemgaar sin Skoletid med en Kammerat, er de mørke Sider som oftest glemte, og man

opfrisker kun de lyse; og indbyrdes var der en smuk kammeratlig Aand i Roskilde Latinskole. Træffer man gamle Kammerater, som man ikke har set i 50, maaske 60 Aar, er man endnu Dus.

I Skolen spillede vi selvfølgelig Komedie hvert Aar, og derefter fulgte Skolebal. I gamle Blocks Tid skulde vi altid spille Holberg. Rektor sad i en for ham reserveret Lænestol forrest paa Gulvet og frydede sig — jeg antager, at han selv har lagt sit til af Holbergs Aand, hvad der upaatvivlelig manglede i Spillet.

Indtil Krigens Udbrud 1848 holdt Skolen ogsaa Fugleskydning hver Sommer. Alt gik efter samme Regler som ved Skyttelavets med efterfølgende Bal, men vi skød med — Flitsbue og Blypile! Hvad siger I til det, I Nutidens unge Mennesker paa 13—17 Aar? Ja, jeg vil ikke sætte Datidens Ungdom over Nutidens. Hver Tid har sine Fortrin. Men naar man vil mene, at Datidens Ungdom var for naiv, for barnlig og for uudviklet, vil jeg dog nok spørge, om der ikke fra den Tid er udgaaet mange store Mænd i Retning af Kunst og Videnskab, dygtige Mænd i Retning af Handel og andre praktiske Virksomheder, hvor Snillet skal vise sig — Resultatet af den nuværende Ungdoms tidlige Udvikling ligger dog endnu i Fremtidens Skød. Var vore Friluftsadspredelser af en barnligere Art end Nutidens, saa var de dog sikkert lige saa sunde. Sommerens Langbold- og Vinterens Sneboldkampe og Kælkekørsel med den obligate Raaben og Skrigen udvidede vistnok Lungerne og styrkede Legemet lige saa godt som Nutidens Lawn-tennis og Cricquet og anden Sport, om denne tager sig bedre ud — men vi havde jo heller ikke en særegen Dragt til hver Leg, og — vi tyggede ikke Gummi!

Der blev holdt mange Baller i Byen foruden Skolens — Klubballer og Familieballer —, men ogsaa disse var forskellige fra Nutidens.

Der var aldrig Tale om, at Ungdommen blev fyldt med bedre Middage før Ballet, og under dette nød de unge kun lidet. Man var optaget af Dansen, og „første Dans“ skulde

navnlig være saa smuk som muligt. Jeg mindes endnu med Glæde, naar Parrene kom ind i Salen, Damerne i deres hvide eller rosafarvede, klare Kjoler og alle upaavirkede af Bordets Glæder.

Vilde en Herre nyde en Cigar mellem to Danse, stjal han sig til det i et afsides Værelse og sørgede paa enhver Maade for ikke at lugte af Tobak, naar han kom ind igen til Damerne. Det vilde blive anset for meget simpelt!

Man dansede Francaise og andre Kvadriller — man gik dem ikke; og hvad mon man vilde have sagt, om en Nutids „Stepper“ var sluppet løs i Salen! Nej! Dans skulde være Dans, og der manglede sandelig ikke derfor Liv og Munterhed.

Roskilde Skyttelav holdt aarlig Fugleskydning, og Aarcts Fuglekonge maatte levere en „Skive“ med Motiv, der hentydede til Anledningen. En Skive, som Købmand Agent S. Borch leverede i 1841, var malet af Marstrand og fremstillede Overrækkelsen af Insignierne til Fuglekongen. Billedet hører til Kunstnerens bedste Arbejder baade med Hensyn til Portrætlighed og Komposition. Dertil er der over hele Billedet udbredt en uforlignelig Festivitas.

Kan være, at Marstrand ved at overdrive denne lidt har villet lægge lidt Ironi i Billedet, men naar Prof. C. Madsen i sin Monografi af Marstrand mener, at Kunstneren fandt hele Scenen „uendelig komisk“, saa tror jeg dog, at han har skudt over Maalet. Jeg tror heller ikke, at Marstrand vilde lagt en saa fuldendt Kunst i Arbejdet, naar han lo ad det hele. Forøvrigt findes i Prof. Madsens Omtale af Skiven en Forveksling af Personerne og ligeledes af Aarstallet, der angives 1842. Paa selve Rammen staar imidlertid 1841.

Skiven findes nu i den Hirschsprungske Malerisamling i Østre Anlæg i København.

Paa denne Skive er en Del af Medlemmerne portrætterede og deriblandt den for sin Originalitet bekendte Husarritmester Brechwoldt, der garnisonerede med sin Eskadron i Roskilde paa den Tid.

Han var Holstener og stokmilitær udi Fingerspidserne. Høj, velskabt og smuk, som han var, var han uhyre forfølgelig deraf, og man har mange Fortællinger om ham.

Saaledes stod han engang paa et offentligt Sted foran et Spejl og snoede sit Overskæg. Ved Siden af ham sad et ungt Menneske og saa paa ham. „Jaj veet, hvad Du tænker paa, min Dreng“, sagde han saa paa sit Plattysk. „Om du var saa en Karl wie jaj.“ Den anden fo'r op og frabad sig slig Tiltale og forklarede, at han var Løjtnant. „Guts Döt!“ udbrod Brechwoldt — „jaj vidste jo ikke, De var Militær.“

Ved et Middagsselskab blev der spillet Filippine. Det var nyt for ham, og da en Løjtnant senere tilbød ham at spille Filippine med ham, til de saas igen, gik han glad ind derpaa. Om Aftenen gav han sin Oppasser Ordre til at vække ham tidligt næste Morgen. Da han saa var staaet op, fo'r han ind til Løjtnanten halvt paaklædt og raabte sejrstolt: „Petronella!“ „Godmorgen, Filippine!“ svarede Løjtnanten ganske roligt, hvorpaa Brechwoldt slukøret forsvandt ud ad Døren.

Det vilde imidlertid være Uret at ligne ham ved en Jakob v. Tyboe, da hans Praleri kun angik hans Ydre, og da han besad personligt Mod. Ved Affæren ved Hoptrup 7de Juni 1848 tabte han Hovedet og bragte Konfusion i Eskadronen. Han fik sin Afsked, men gik frivillig med som menig Dragon! Og i den senere Affære ved Aarhus skal han have hugget drabeligt ind paa Fjenden. Han blev da karakteriseret Major og senere Postmester i Aarhus.

I 40'erne eksisterede der i Roskilde som i de fleste Købstæder disse gamle grundmurede Købmandshuse, hvis Butiker indeholdt alt mellem Himmel og Jord, lige fra Manufaktur til Svedsker og Rosiner i Forbindelse med Trælast, der lagredes i store Baghuse og Baggaarde. Bønderne staldede ind med deres Korn hos bestemte Købmænd og fik Varer for Kornet samt en rød Snaps i Tilgift. Kornet og Varernes Kvalitet var nok lige god. Senere ordnedes det saaledes, at Bønderne mødte paa Torvet med deres

Korn, og Købmændene maatte saa værs'god ogsaa møde der. Bønderne blev derved langt mindre afhængige af Købmændene og kunde købe hos den, der havde de bedste Varer, men maatte saa ogsaa til Gengæld levere bedre Korn. Denne Ordning var heldig for begge Parter og virkede ogsaa til Landbrugets Udvikling, da Bønderne nu var nødt til at indføre en forbedret Drift og sørge for at frembringe smukt og godt Korn.

I disse gamle, forøvrigt højtagede Købmandshuse spillede Bordets Glæder ikke saa lille en Rolle, og Herremiddagene kunde ofte udarte til hele Orgier. En Aften gik Gæsterne fra et saadant Selskab hjem ad en Gade bag om Byen (Bredgade). Paa Vejen kom de forbi et stort Hus med mange Vinduer i. En Købmand foreslog at slaa Ruder ud med Sten, og som sagt, saa gjort, indtil han selv raabte: Stop! Det er Pinedød mit eget Hus! Tableau!

De største Købmandshuse repræsenteredes navnlig ved 3 Navne: Kornerup, Borch og Brønning, og Slægterne indgik ofte Ægteskaber indbyrdes. Dog var et Par andre Familier kommet i Slægt med dem og deriblandt Pastor, Konsistorialraad H. P. B. Hertz, der var Præst ved Vor Frue Sogn og boede i Roskilde fra 1829 til 1865. Han var Søn af Biskop i Ribe J. M. Hertz, tidligere Domprovst i Roskilde. Pastor H. Hertz var en intelligent Mand med en ikke ringe poetisk Aare og dertil musikalsk. Som forøvrigt omtalt i Fru Elise Fichs Memoireværk: „Domprovsten i Roskilde“, var Pastor Hertz fra Ungdommen knyttet ved Venskab til J. L. Heiberg og Weise. Denne sidste kom ofte saavel i Domprovsteboligen som i Præstegaarden og benyttede da Lejligheden til at fantasere paa Domkirkens prægtige Orgel, der ellers spilledes af den udmærkede Orgelspiller og Komponist H. Matthison-Hansen, der havde været Organist ved Domkirken fra 1832 (død 1890).

Weyse udsaa sig selv Begravelsesplads paa Graabrødre Kirkegaard i Roskilde.

Gennem Thrigerne kom Hertz's Familie i Slægt med Rektor Bloch og gennem en Købmand Bruun i Familie med den Hartmannske Slægt.

Der førtes et frodigt Aandsliv i Præstegaarden i 30'erne og 40'erne, og dens Omgivelser svarede dertil. Jeg mindes Hertz's Have — fra det nordvestre Hjørne af Domkirkegaarden langs Strandalléen (Tutttestien) som den største og smukkeste Have i Byen med en dejlig Udsigt over St. Jørgensbjerg og Fjorden til Bognæs og Boserup Skove.

At denne Have endnu mange Aar beholdt sin Tilløkkelse, ses af et Brev til Thiele fra Marstrand, da han i 1864 boede i Præstegaarden, medens han malede de bekendte Billeder i Christian d. 4des Kapel. „Her er“, skriver han, „den dejligste Have, bugnende af Frugter in petto og Blomster, fortryllende Udsigt paa den lille Plet, en Afveksling saa stor, at vi ikke endnu har været fristede til Udflugter.“ (Karl Madsen: Wilhelm Marstrand 1810—1873.)

Nu har denne skønne Plet alt i mange Aar været udstykket til mindre Villahaver.

Hos andre Embedsmænd og ligestillede herskede der selvfølgelig ogsaa Selskabelighed. Ved Datidens Selskaber blev der jo musiceret ligesom nu, men var der en Del Ungdom til Stede, endte det gerne med, at en eller anden spillede en Dansemelodi, og saa blev Borde og Stole ryddede til Side, og man fik sig en Svinøgm, hvori de ældre ogsaa tit deltog.

Ved Juletid legede man Ordsprogslege eller Julelege, og undertiden opførtes Dilettantkomedier.

Megen Forandring i det daglige Liv var der jo ikke, ligesom den Tid ikke var særlig bevæget. Østifternes „Provinsialstænder“ samledes i Roskilde, og i „Stændertiden“ var der noget mere Liv end ellers. Men havde der ikke været Røre i den forgangne Tid, saa kom der i 1847.

I det Aar blev Jernbanen aabnet mellem København og Roskilde, og Byen udvidedes betydeligt i de første Aar derefter. Da det blev Mode at prøve Jernbanen og bese Domkirken og Byens smukke Naturomgivelser, strømmede Skarer her fra København derud, navnlig om Søndagen.

I Januar 1848 døde Christian d. 8de og blev bisat i Domkirken. Allerede i Februar blev der Røre i Europa paa

»Maren Dragon«.

Grund af Revolutionen i Paris, og Dønningerne naaede til os, saa at Frihedsbevægelsen tog Fart, og d. 20de Marts blev en Mærkedag ved Casinomødet og det efterfølgende Ministerskifte. Tilmed brød Oprøret ud, og Krigen begyndte allerede i April Maaned. Det derved vakte Liv sporedes ogsaa i høj Grad i Roskilde, der laa saa nær København og nu var forbundet dermed ved Jernbane. Soldaterne blev befordrede paa Jernbanen til Roskilde, og de maatte da marschere videre gennem Sjælland. Ved deres Ankomst til Byen blev de beværtede af Byens Damer og fulgte paa Vej igen af en Mængde Mennesker. Uagtet det jo nok kunde være vemodigt at se dem forsvinde ad Landevejen, da man jo ikke vidste, hvor mange af dem der kom tilbage, var den patriotiske Følelse og Overbevisningen om, at de bragte Sejren hjem, saa stor, at Stemningen var i høj Grad oplivet, især naar Musikken spillede „Den tapre Landsoldat“, som snart blev bekendt og sunget af alle.

En Dag kom en Bataillon, hvori var indlemmet en Mængde Frivillige og deriblandt en Del Studenter fra Ros-

kilde. Vi mødte alle for at hilse paa vore ældre Skolekamerater, og gamle Etatsraad Block holdt en Tale til dem. Senere kom en Eskadron Husarer. En af dem kunde ikke faa sin Hest til at staa rolig, medens han spiste. En gammel Kone tilbød sig at holde den, men Husaren viste hende tilbage med, at man nok ikke lod en gammel Kælling holde en urolig Hest. „Aa“, sagde Konen — „jeg har nok holdt en Kavallerihest, før Du blev født, min Dreng!“ Da var det en Kone fra St. Jørgensbjerg nede ved Fjorden, „Maren Dragon“ kaldet — om hvem Adolf Rosenkilde forøvrigt har skrevet —, hvis Kæreste blev udskrevet til Dragon i 1813 og beordret til Holsten, og med hvem hun fulgte — som Dragon!

I København oprettedes der under Krigen Centralskoler til Uddannelse af Frivillige, og en saadan Skole oprettedes ogsaa under Latinskolens Gymnastiklærer i Roskilde, og heri indmeldtes endog de større Skoledisciple.

Vi indøvedes i Geværgreb og Eksercits og var meget ivrige.

Det er næsten med Vemod, man tænker tilbage paa de Dage, da man ikke kan undlade at sammenligne dem med Nutiden. Ikke fordi vi havde Krig i Landet — naar man har prøvet det to Gange i sit Liv, ønsker man sandelig ikke at opleve det igen —, men den opløftede Stemning fra 48 glemmer man aldrig.

Alle var som Venner, smaalige Interesser i det offentlige Liv mærkedes ikke. — Unge og Gamle, Kvinder og Mænd af alle Stænder var grebne af én Følelse — at vi alle var danske, og at Fædrelandets Vel gaar frem for alt andet!
